

SZAKDOLGOZAT

MÉSZÁROS-CZAGÁNY DEBÓRA
Ménesgazda

Keszthely
2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Georgikon Campus

Állattenyésztéstudományok Intézet

Ménészgazda felsőoktatási szakképzés

WESTERN LOVAK TENYÉSZTÉSE MAGYARORSZÁGON

Belső konzulens: Dr. Bartos Ádám
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Élettani és
Takarmányozástani
Intézet/Takarmányozástani
és Takarmányozásélettani
Tanszék

Készítette: Mészáros-Czagány Debóra

Készthely

2024

Tartalomjegyzék

1.	BEVEZETÉS	5
1.1.	Kutatási előzmény	5
1.2.	Problémafelvetés	5
2.	Szakirodalmi áttekintés	6
2.1.	A western stílus eredete	6
2.2.	Fajták	7
2.2.1.	Quarter horse	7
2.2.2.	Paint horse	9
2.2.3.	Appaloosa	10
2.2.4.	Pintaloosa	11
2.3.	A western lovaglás és az európai stílus	12
2.3.1.	Nyereg	12
2.3.2.	Kantárak és zablák	13
2.4.	A western ló 6 manővere	14
2.4.1.	Speed control (6. ábra)	14
2.4.2.	Back up (7. ábra)	14
2.4.3.	Roll back (8. ábra)	15
2.4.4.	Full stop és sliding stop (9. ábra)	17
2.4.5.	Turn around és spin (10. ábra)	17
2.4.6.	Ugrásváltás	18
3.	SAJÁT VIZSGÁLATOK	19
3.1.	Hazai tenyészetek	19
3.1.1.	IC Ranch	19
3.1.2.	Rainbow Ranch	22
3.1.3.	Fekete Western Lovastanya	26
3.1.4.	El Bronco Ranch	28
3.1.5.	Sz. Quarter Ranch	30
3.2.	Képezzünk western lovat! – Interjú két western edzővel	33
3.3.	Online kérdőív	36
3.4.	Következtetések és javaslatok	39
4.	ÖSSZEFOGLALÁS	40
5.	KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	42
6.	IRODALOMJEGYZÉK	43

7. ÁBRAJEGYZÉK.....	43
8. MELLÉKLETEK	45

1. BEVEZETÉS

1.1. Kutatási előzmény

Témaválasztásom során döntő szerepet játszott, hogy évek óta tanulmányozom az amerikai fajtákat és azok tenyésztési sajátosságait. Az évek során lehetőségem nyílt több szakágban, több fajtát kipróbálni, így döbbsentem rá ezen fajták különlegességére és sokszínűségére. Mivel több magyarországi tenyésztővel is kapcsolatban állunk, ezért bepillantást nyerhettem a fajta népszerűsítésébe és hazánk magas színvonalú tenyésztési munkájába.

1.2. Problémafelvetés

Kutatásom során szeretném bemutatni az amerikai fajtákat és a western stílust, összevetve az addigi európai lovaglással. Bemutatom hazánk pár meghatározó tenyésztését, akik színvonalas tenyésztési munkájukkal és a western stílus iránti odaadásukkal hozzá járulnak a fajta népszerűsítéséhez.

Interjút készítettem pár hazai western edzővel, hogy nagyobb rálátást nyerhessünk arra, hogy a kiképzés során mennyire befolyásoló tényező a fajta és hogy más fajtákkal is el lehet érni komoly eredményeket a versenyszférában.

Végezetül készítettem egy online kérdőívet melyben a következő kérdésekre szerettem volna választ kapni. Miben más az amerikai stílus az eredeti európai vonalhoz képest? A hobbi lovasok miért választják ezt gyakrabban a klasszikus angol lovaglás helyett? Miért kedveltebbek az amerikai fedezőmének hazánkban?

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A western stílus eredete

Az Ibérei félsziget szinte minden nagy lovaglási mód bölcsője. Így nem meglepő, hogy a westernlovaglásnak is itt volt az eredete, az úgynevezett *doa vaquera*, a spanyolok ősi lovaglóstílusa. Ez egyfajta használati lovaglás a marhák körül. Maga a ló és a lovas felszerelése is erősen emlékeztet a mai westernfelszerelésre. Az akkori marhapásztoroknak egy nagyon fordulékony, intelligens és főleg szabadon, önállóan dolgozó lóra volt szükségük, amelyekkel lerakták a mai western lótenyésztés alapjait. (Tillisch, 2023)

A lovak elvadultak, és olyan jól alkalmazkodtak a megváltozott körülményekhez, hogy hamarosan milliószám kóboroltak a prérin – ezek voltak a mestenók, amelyeket később musztángoknak is neveztek (*1. ábra*), ami tulajdonképpen semmi mást nem jelent, mint vándorlót, kóborlót. Azt mondják, Amerika lovak nélkül nem válhatott volna Amerikává – ami igaz is. (Tillisch, 2023)

1. ábra: Amerikai musztángok. A képet készítette: Carol J. Walker

A spanyolok letelepedése és lovaik importálása történelmi szempontból Amerika életében mérföldkönek bizonyult. A kontinens látszólag végtelen távolságait csupán lovak segítségével lehetett leküzdeni. Az akkori spanyol lovaglási szokások a mai westernlovaglás alapkövei. Két fajtája alakult ki: a kaliforniai és a texasi stílus. (Kör, 2023)

2.2.Fajták

2.2.1. Quarter horse

Quarter Horse (QH) (2. ábra) Észak-Amerikában kitenyésztett lófajta, amit fajtatiszta tenyésztési eljárással, esetenként angol telivérrel való cseppvérkeresztezéssel tenyésztenek. A tenyésztő szövetség megalapítása óta (AQHA, American Quarter Horse Association = Amerikai Quarter Horse Tenyésztők Szövetsége) a tenyészanyag szelekciója a versenyteljesítményeken keresztül történik. A vonaltenyészeteken át speciális tulajdonságok szilárdultak meg, amelyek két fő tenyészirányt alakítottak ki: a versenylókénti és a sportlókénti hasznosítást. A fajta alapját főleg a spanyol hódítók által Amerikába bevitt lovak és azok leszármazottjai alkották. (Ranch, Redhorseranch.hu, 2023)

A Quarter ló neve a negyed mérföldes lóversenyből (quarter mile race) származik. Ez egy kb. 400 méteres rövidtávú futó versenyt takar, amely két versenyló között dől el. Negyed mérföldes távon a Quarter Horse máig is a leggyorsabb, legyőzhetetlen fajta. (Ranch, Redhorseranch.hu, 2023)

Hihetetlenül robbanékony és fordulékony, ehhez párosul higgadt természete, munkaszeretete és szorgalma. Tartása és etetése egyszerű. Ideális munka- és családi ló. A fajta kiváló takarmányhasznosító, és jól bírja a félintenzív ill. extenzív, legelőre alapozott tartást. (Ranch, Redhorseranch.hu, 2023)

A ló a maga 145-155 cm-es magasságával kimondottan harmonikus testfelépítésű, izmos és erős állat. Súlya rendszerint 500 és 600 kg között mozog. Kicsi, háromszögletű fejének homlokzata széles, szemei nagyok, a fülei kicsik és mozgékonyak, szája kicsi, orrlyukai szélesek. Az állkapocs kidomborodik, a középhosszú ív alakú nyak pedig természetes és kecses fejtartást biztosít. A váll ferde, és ugyanolyan izmos, mint az egyenes mellső lábak az erős, rövid lábszárakkal és a kemény patákkal. A nyereghely viszonylag lapos, széles és rövid, amely az igen izmos és ferde farral kombinálva gyakran a "túlépítettség" benyomását kelti. A

széles mell kedvező hevedermélységet biztosít. A bordák szélesek és domborúak. A rendkívül izmos, sarkos hátulsó lábakon a külső és belső lábszárizmok egyaránt jól fejlettek. (Ranch, Redhorseranch.hu, 2023)

2. ábra: Quarter horse kanca, tulajdonos: Séra Szandra – Rainow Ranch Áporka

Az 1940. óta működő AQHA elsődleges célja, hogy a kiemelkedő lovakat regisztrálják és tervszerűen tenyésszék. Amerikában ezt a fajtát a western lovassportban, a galoppversenyeken, az ugrósportban, a militaryban, a díjlovaglásban, a fogatsportban, a ranchek munkalovaként, valamint hobbylóként is használják. Európai tenyésztésének célja a westernsport és hobbylovaglás. 1997 áprilisa óta hazánkban is működik a Magyarországi Quarter Horse Tenyésztők Egyesülete, a HQHA (Hungarian Quarter Horse Association) és 2003-ban az AQHA hivatalos leányegyesületévé vált. (Ranch, Redhorseranch.hu, 2023)

Quarter lovak mindenféle színben előfordulhatnak. Túlnyomórészt sárga, pej, fakó, és palomino, esetleg fekete vagy szürke színben fordulnak elő. A foltozás ebben a tenyészetben nem megengedett. A foltos lovakat, ha bizonyítottan megfelelő QH származású, Paint Horse-ként jegyezték be a törzskönyvbe mindaddig, amíg életbe nem lépett az ún. “fehér szabály”, amely így szól: Fehér jegyek: a lovak, melyek olyan fehér jegyekkel rendelkeznek, amelyek alapján a bőr is világos és a következőkben meghatározott vonalakon felül helyeződnek, csak akkor vehetők nyilvántartásba, ha a DNS alapú származás ellenőrzést a csikó és mindkét

őse esetében elvégezték. A következő megjegyzést kell feltüntetni az olyan lovak Származási Igazolásán, amelyeknél a fehér jegyek a megengedettnél nagyobb mértékben vannak jelen: „Ennek a lónak olyan fehér jegyei vannak, amelyek az AQHA Tenyésztési Szabályzata szerint nemkívánatos tulajdonságnak minősülnek és nem jellemzőek a fajtára.” (Ranch, Redhorseranch.hu, 2023)

2.2.2. Paint horse

A Paint Horse (3. ábra) felépítésének és színének kombinációja a fajtát különös megjelenésűvé teszi. Az Amerikai Egyesült Államok második legnagyobb létszámban nyilvántartott lófajtája. Igaz, hogy jellegzetes, színes megjelenésük szinte egyértelművé teszi fajtabeli hovatartozásukat, ám ennek szigorú származási követelményei vannak; ezt az Amerikai Paint Horse Tenyésztők Egyesülete (APHA) szabályozza és felügyeli. A Paint Horse sajátossága a színében és mintázatában rejlik. (Ranch, Redhorseranch.hu, 2023)

3. ábra: Paint horse mén, tulajdonos Jós Roxi. A képet készítette: Varga Ramóna

A quarter horse-szal is közeli rokonságban áll: a paint gyakorlatilag nem más, mint egy foltos quarter ló, amelyiknek több fehér jegye van, mint amit az AQHA tenyésztési szabályzata a

quarter horse-ok számára megenged. Ha valaki quarter lovon szeretne lovagolni, s kedveli a foltos lovakat, egyszerűen paintet választ. (Egyesület, 2023)

Érdemes megjegyezni, hogy nem minden paint horse foltos, ugyanis a szabályzatoknak megfelelően paint horse-ként regisztrálják azokat a nem foltos egyedeket is, melyeknek szülei fajtatiszta (akár foltos akár nem) paint horse-ok. Mind az AQHA mind az APHA elfogadja a paintnek a quarter lóval történő párosítását. A paint lovaknál háromféle fő színezést különböztetnek meg: a tobianot az overot a toverot. (Egyesület, 2023)

2.2.3. Appaloosa

Az appaloosa (4. ábra) fajta története szorosan összefonódik a nez percé indiánokkal. Ez a törzs csak a 18. század elején – a sosóni indiánokkal folytatott cserekereskedelem során – találkozott először ezzel a jávorszarvas nagyságú, erős, rendkívül barátságos állattal. A nez percé törzs, melynek tagjai korábban szinte kizárólag halászáttal foglalkoztak, a lovak kedvéért hamarosan áttértek a nomád vadászok lovas életformájára. (Egyesület, 2023)

Igazi szelektív tenyésztésről is itt, a Washington, Oregon és Idaho térségében élő nez percé és palouse törzseknél beszélhetünk először. Ezek az indiánok különös örömet leltek a lovaikban, így alig néhány évtized alatt a komoly kiválogatás eredményeként kitenyésztettek egy közepes nagyságú, nagyon fürgé és intelligens hátaslovat. Rendkívül jó tulajdonságai következtében hamarosan mások is megkedvelték ezt a fajtát, s mivel a Palouse-folyó környékén terjedtek el leginkább, palouse horse néven váltak ismertté. Ebből alakult ki aztán a palousy, majd később a faj mai neve, az appaloosa. (Egyesület, 2023)

A ló megjelenését tekintve a legfeltűnőbb a mintás szőrzete: a sötét alapon lévő néhány fehér pettytől kezdve az egész testen pöttyökkel tarkított lóig mindenféle kombináció megtalálható az appaloosa rajzolatán. Ez a fajta pettyezett egyedülálló megkülönböztető jegye ennek a fajtának, mely a bőrön található pigment foltoknak köszönhető. A mintázaton és a pöttyökön kívül jellegzetes appaloosa tulajdonság a hosszában csíkos pata is. Sokak által nagyon kedvelt vonása, hogy ennek a lónak fehér színű a szemfehérje (sclera), emiatt gyakran hasonlítják az emberi szemhez. (Egyesület, 2023)

4. ábra: Appaloosa mén, forrás: Western Horse Photography

2.2.4. Pintaloosa

Az ISHR (International Spotted Horse Registry) felfedezte, hogy a Paint és Appaloosa világán kívül más „színfoltok” is vannak a lovak világában – ez a PINTALOOSA ló (5. ábra). (ISHR, 2023)

A Pintaloosa gyorsan a legújabb örületté vált a lótulajdonosok és tenyésztők körében. Ha egy pintot vagy Paint lovat Appaloosával kereszteznek (vagy bármely lovat, amely LP gént hordoz) vagy fordítva, a tenyésztőnek sok szerencséével lehet egy gyönyörű tobiano mintázata látványos pöttyös takaróval vagy egy télies snowflake tobiano mintázattal. A mintázatok száma, amiket ezzel a két párosítással el lehet érni szinte végtelen. (ISHR, 2023) (fordította: Tímár Krisztina, sejt- és molekuláris biológus)

5. ábra: Pintaloosa kanca csikó, tenyésztős: Séra Szandra, Rainbow Ranch – Áporka

Magyarországon az első pintaloosa csikót 2016-ban regisztrálták.

2.3. A western lovaglás és az európai stílus

2.3.1. Nyereg

Az ember a nyergek számos fajtáját alkotta meg az elmúlt évezredek során. A nyeregkészítés célja mindig is elsődlegesen az adott funkció megfelelő betöltése volt, idővel azonban a kényelem kérdése is fontossá vált. A mai nyergeknél a kényelmen kívül nélkülözhetetlen a lovas helyes testtartásának lehetővé tétele, melyet az ülőfelületen kívül a nyereg formája, illetve a különböző térd és lábtámaszok határoznak meg. A nyergek a ló számára is kényelmessé tétele annak a folyamatnak az eredménye, melynek során az ember rájött, hogy csak kiegyensúlyozott szívesen dolgozó lótól várható el megfelelő munka, illetve jó sporteredmény, amit a használt lószerszám is nagyban befolyásol. Európában ma az úgynevezett angol nyergeket használják leggyakrabban. A világ egészét tekintve fontos kiemelni a western stílusú lovagláshoz használt nyergeket is. (Magdolna, 2007)

Az úgynevezett angol nyergeknek három fajtáját különíthetjük el: az univerzális, az ugró- és a díjlovasnyergeket, melyeket funkciójuk és küllemük alapján ismerünk fel. Az univerzális nyereg megfelelő a lovardában való lovagláshoz, tereplovagláshoz, valamint kisebb díjugrató és díjlovaglőversenyekhez is. Az ugró- és díjlovasnyergeket, ahogy nevük is mutatja, magas szintű díjugrató- és díjlovaglőversenyek résztvevői számára fejlesztették ki. (Magdolna, 2007)

A western nyereg a spanyol hódítók által Amerikába hozott nyergekből alakult ki, alkalmazkodva a cowboyok igényeihez. Ezek kényelmet biztosítanak a hosszabb utazáshoz. Majd minden lóra fel lehet őket tenni, anélkül, hogy tartani kellene a lovak hátának feltörésétől, és fel lehet rájuk csatolni a cowboyok összes fontosabb felszerelését. (Edwards, 2008)

2.3.2. Kantárok és zablák

A kantárok és zablák, a nyergekhez hasonlóan a különböző lovaglási stílusoknak megfelelően alakultak ki. A ló irányítását segítik, és egyúttal kényelmesen is kell feküdniük a ló szájában. Az angol, a mexikói és a hannoveri orrfékes kantárok a hagyományos angol lovaglóstílust szolgálják ki. Egyetlen különbségük az orrfék és az orrszíz szabásának és csatolási módjának eltéréséből adódik. A díjlovaglőversenyeken a középosztálytól kezdve kötelező a nagykantár használata. A nagykantárhoz két zabla és dupla szár tartozik. (Magdolna, 2007)

A western típusú lovaglást többféle kivitelezésű, de szerepét tekintve igen hasonló kantárok szolgálják ki. (Magdolna, 2007)

Ez a kantár elsősorban a feszítőzabla hatására épül. A felépítésbeli különbségek (pl. a nyitott végű szárok) csak apró részletkülönbségek. A western kantár jelenti annak a kiképzési rendszernek a csúcsát, amely a kiegyensúlyozott orrfék (bosal) a progresszív használatán alapul, s a zabla itt már csak másodlagos szerepet játszik. Ez a módszer az Ibériai-félszigetről származik, és a conquistadorok közvetítésével jutott el Amerikába. Noha a zabla komoly hatást gyakorolhat, a jólképzett ló a lovas kezének roppant finom mozdulataira is reagál. (Edwards, 2008)

2.4. A western ló 6 manővere

2.4.1. Speed control (6. ábra)

A westernlónak mindenkor ellenállás nélkül és azonnal kell a minimális lassító és gyorsító, jelzésszerű segítségekre reagálnia. A reining legszembetűnőbb és leglátványosabb iramváltásaival a gyors és lassú vágta váltakozásnál találkozunk. Annál harmonikusabb a manőver kivitelezése, és annál magasabb pontszámmal értékelik, minél kevésbé kell a lovasnak mechanikus szársegítséget alkalmaznia ahhoz, hogy a ló a megfelelő módon reagáljon. (Kreinberg, 2009)

6. ábra: Speed control, forrás: Western Horse Photography

2.4.2. Back up (7. ábra)

Egy westernlónak gond nélkül tudnia kell hosszabb szakaszokon gördülékenyen és kontrolláltan hátralepnie. A reiningversenyen magasra értékelik a gyors hátrafelé „ügetést”, mivel ez az abszolút lovagoltság, elasztikusság és a segítségek átengedőségének fokmérője.

Trailversenyen a lónak hagynia kell, hogy a lovása hátrafelé egy labirintuson vezesse át anélkül, hogy beleütközne vagy a mozgásfolyamat megakadna. (Kreinberg, 2009)

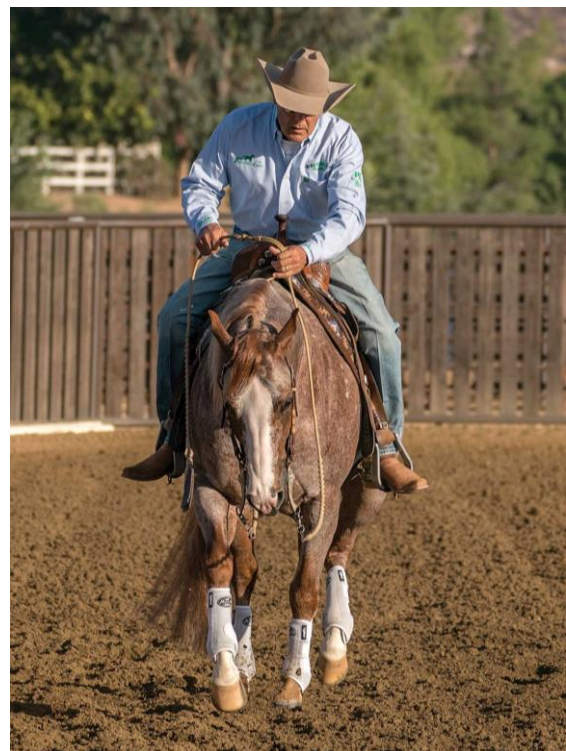

7. ábra: Back up, forrás: <https://horseandrider.com/western-horse-training-tips/steps-for-a-smooth-backup/>

2.4.3. Roll back (8. ábra)

Ha végiggondoljuk, hogy a mai modern westernlovaglás abban a formában, ahogyan a szabadidő- és versenylovasok üzik, az amerikai vaquerók és cowboyok munkájából fejlődött ki, akkor talán felvetődik a kérdés, hogy felismerhető-e még a kapcsolat. A három marhával dolgozó szakágban (cutting, working cow horse és team penning) bizonyosan. Mindhárom versenyszámban van egy manőver, a roll back, amit a lónak biztonsággal kell végrehajtania ahhoz, hogy a marhákkal kontrolláltan tudjunk dolgozni. Ennél a manővernél a ló teljes

iramjából jól alálépő hátulsó lábbal egyenes vonalon megáll, ebből egy ugrással 180 fokos, hátulja körüli fordulatot tesz, majd helyes lábon a saját patanyomában azonnal továbbvágta. (Kreinberg, 2009)

8. ábra: Roll back, forrás: <https://horseandrider.com/western-horse-training-tips/bob-avila-winning-insights-finished-rollback/>

2.4.4. Full stop és sliding stop (9. ábra)

A manőverben a lónak gyors vágtaból, alálépett hátulsó lábbal csúszó stoppot kell egyenes vonalon végrehajtania. Közben mindkét hátulsó lábát egyenlő mértékben terheli, az elejével pedig lazán tovább üget addig, amíg a hátulja csúszik. (Kreinberg, 2009)

9. ábra: Sliding stop, forrás: Western Horse Photography

2.4.5. Turn around és spin (10. ábra)

A sliding stophoz hasonlóan a spin is „mesterséges” manőver, amit csak a reiningversenyeken követelnek meg. A reiningvizsgán mindkét kézen négy-négy spin a követelmény. A lónak gyorsan, alálépett hátulsó lábakkal és egymást keresztező mellső lábakkal kell a saját tengelye körül megfordulnia úgy, hogy a hátulja legyen a fordulat középpontja. A manővert dinamikusán, készségesen, egyensúlyban és gyorsan kell végrehajtani, és a kezdő- és végpontjának pontosan egybe kell esnie. (Kreinberg, 2009)

10. ábra: Spin, forrás: Western Horse Photography

2.4.6. Ugrásváltás

Az ugrásváltás különböző western versenyszámokban kötelező, de minden jól belovagolt szabadidős lónak is tudnia kell kontrolláltan végrehajtani. Egy westernlónak könnyen és készségesen, erőlködés nélkül kell vágatában átugrania. Közben nem változhat a vágta üteme, az elejével és a hátuljával egyszerre kell váltania, és az ugrásváltást lapos felső vonallal, laza száron vagy könnyű támaszkodásban kell végrehajtania. (Kreinberg, 2009)

3. SAJÁT VIZSGÁLATOK

3.1. Hazai tenyészetek

3.1.1. IC Ranch¹

1998-ban Délkelet-Magyarországon, Szentesen a Tisza partján kezdett el épülni az IC Ranch. Körülbelül 12 hektáron terül el ez az „amerikás” kis gazdaság, ahol minőségi Quarter Horse tenyésztés folyik a mai napig.

A csődörök és kancák párosítása szigorú szempontok alapján történik. Elsősorban a kancák kiváló minősége a legfontosabb. Elengedhetetlen a jó származás, a kiváló küllem és a jó természet. Céljuk, a legjobb alap vérvonalakra épített, jól lovagolható, terepbiztos szabadidős és sportlovak tenyésztése.

Tenyészetünk első kancáját Taco Baby Kessy-t (11. ábra) 1990-ben vásárolták Németországban. Kessy volt az első QH fajtájú ló Magyarországon, így mondhatni ő a hazai western lótenyésztés alapköve.

11. ábra: Taco Baby Kessy

¹ <https://www.icranch.hu/>

Lovaik tartása során fontos számukra a természet közelsége, így, ha az időjárás engedi, a lovak minden nap legelőkön vannak, ménési tartásban.

A QH fajtán belül, különleges színű lovakat tenyésztnek elsősorban, mint a blue roan, palomino és a grullo. Ennek érdekében USA-ból importált blue roan tenyészkancát és egy buckskin/splash fedezőmént (12. ábra) is vásároltak.

12. ábra: Mobsters Dream, Quarter Horse fedezőmén

13. ábra: IC Coco Lena, Quarter Horse fedezőmén

14. ábra: Snippers Blue Lady, Quarter Horse tenyészkanca és csikója

15. ábra: Snippers Blue Lady csikója

16. ábra: FQHR Dakota Pride, Quarter Horse tenyészkanca

3.1.2. Rainbow Ranch²

2003-ban alakult a Pest megyei Áporkán, mint családi vállalkozás. A területválasztásnál fontosnak tartották, hogy lovaiknak minél természetközelibb tartástechnológiát tudjanak kialakítani, hogy mind fizikálisan, mind mentálisan egészséges lovakat tudjanak tartani és tenyészteni. A lovarda jelenleg 15 hektáron terül el, kiépített karám- és legelőrendszere.

Több mint 20 éve tenyésztenek western fajtájú lovakat, jelenleg 13 tenyészkancától 12csikót várnak. Az évek során számos csikójuk tökéletes hobbi vagy nemzetközi szinten eredményes versenylóvá nőtte ki magát. Saját lovaik mellett foglalkoznak bértartással, minőségi western lovasoktatással.

Büszkeségük Strudel Blue Sky fedezőménjük, aki olyan genetikai értékkel és küllemmel rendelkezik, amit mlg az International Spotted Horse Association is elismer, minden évben a legjobb csikó lett.

² <https://rainbowranch.hu/>

17. ábra: Gk Peppys Dreams, Paint Horse tenyészkanca

18. ábra: Stella R and B, Appaloosa tenyészkanca

19. ábra: Boemil Snoopidemy, Appaloosa tenyészkanca

20. ábra: Wakiki Chic, Quarter Horse tenyészkanca

21. ábra: Ak Love Is Love, Quarter Horse tenyészkanca

22. ábra: DW Exposure, Quarter Horse fedezőmén

3.1.3. Fekete Western Lovastanya³

Magyarország egyik, ha nem a leghíresebb western lovastanyája Bács-Kiskun vármegyében, Kiskunfélegyházán található. A Fekete Western Lovastanya híres a színvonalas, igazi amerikai életérzést nyújtó rendezvényeiről, mint például a nyaranta megrendezésre kerülő rodeó, vagy a tavaszi ménszemlével összekötött fedezettési aukció és csikó bemutató. Ezek mellett számos western verseny is itt kerül megrendezésre.

A lovakkal való munka során kiderült, hogy a marhák körüli munkára az amerikai fajtájú lovak a legalkalmasabbak. Lovaik, főként quarter horse és appaloosa fajtájúak, kifejezetten munka vérvonalú egyedek, hisz a lótenyésztés mellett a másik fő profilt a hústípusú szarvasmarha tenyésztés adja. A lovak nélkülözhetetlen segítséget nyújtanak a marhák körüli munkában.

2012-ben vásárolták első quarter horse kancájukat, IC Holly Molly-t, aki a tenyészet alapköve.

23. ábra: TB Mathias Rex, Quarter Horse Fedezőmén

³ <https://feketelovastanya.hu/>

24. ábra: FB Colonel Jaco Gun, Quarter Horse méncsikó

25. ábra: FB Shining Whiskey, Quarter Horse méncsikó

3.1.4. El Bronco Ranch⁴

A ranch építése 1999-ben kezdődött, célja western fajtájú lovak tenyésztése és képzése. Jelenleg több mint 60 lovat számláló állományuk van, amelyek kifejezetten western lovaglásra lettek tenyésztve, elsősorban reining és trail számokban képezve. Az állomány jelentős része quarter horse lovakból áll, de vannak köztük paint horse és appaloosa fajtájúak, sőt, félvérek is. Aktívan 20 lóval dolgoznak, a többiek még csikók vagy már nyugdíjas lovak. Az El Bronco Ranch-on számtalan nemzetközi és gazai versenyt is rendeztek már.

26. ábra: Peps Magic Bar, Paint Horse fedezőmén

⁴ <https://elbronco.hu/hu/>

27. ábra: El Bronco Dancing, Appaloosa kanca

28. ábra: Honey Bunny Cat, Paint Horse kanca

3.1.5. Sz. Quarter Ranch⁵

Szabó Attila 2002-ben vásárolta első félvér lovát, majd 2006 óta tenyészt tiszta vérvonalú quarter horse lovakat Kaskantyún. Számára fontos a természetközeli tartásmód, ahol kiváló csikókat tud nevelni. Első osztályú kancáit Hans Peter Reiss úrtól vásárolta és a jó vérvonal fenntartása érdekében az USA-ban versenyző méneket von be a tenyésztésbe. Csikóit csak gondos kiképzés után adja tovább új tulajdonosaiknak.

29. ábra: Hot Bat, Quarter Horse fedezőmén

⁵ <https://szquarter-ranch.com/>

30. ábra: Roaming Bat, Quarter Horse fedezőmén

31. ábra: Quarter Horse Kancák és Csikók

32. ábra: Quarter Horse Kancák és Csikók

33. ábra: Schotti Rooster, Quarter Horse fedezőmén

3.2. Képezzünk western lovat! – Interjú két western edzővel

- *Mi kell ahhoz, hogy egy ló western ló legyen?*

Ez egy több összetevős dolog, hiszen a western szakágon belül nagyon sokféle típusú ág van, melyek mind ás-más képzést igényelnek. A rövid válasz erre, hogy főleg a képzésen múlik. Amennyiben egy ló mutat tehetséget a western szakág iránt, úgy el lehet kezdeni a szakirányú képzését arra az adott ágra, amire szánjuk. Kell hozzá a ló tehetsége, adottsága és a célirányos képzés. (Dóra, 2024)

Alapszinten bármilyen lovat be lehet lovagolni. Haflingi félvérrel, nóniusz félvérrel, kisbéri félvérrel, lipicai x nóniusz félvérrel is volt már meglepően jó tapasztalat. Alapszinten mind szépen teljesíti a 6 alapvető western manővert. Azonban komolyabb versenyzésre érdemes egy félvér vagy egy tisztavérű western lovat vásárolni. (Kamilla, 2024)

- *Mennyiben befolyásolja a kiképzést a fajta?*

Mivel a western fajták hosszú évtizedek óta erre vannak szelektálva így ők könnyebben és gyorsabban tanulnak. Ők a megoldást keresik egy adott feladatban, míg a félvérek a kiutat. Félvérekben jól öröklődnek a western manőverek, ezt is jól mutatja egy Haflingi x Quarter félvér (34. ábra) tökéletesen végrehajtott sliding stop-ja, ebben gyorsabban is fejlődik, mint tisztavérű társai. (Kamilla, 2024)

34. ábra: Haflingi félvér, tulajdonos és kiképző: Domaházi Kamilla

- Mik azok a tulajdonságok, amiben az amerikai fajták eltérnek a hazai lófajtáktól?

Az eltérés általánosságban annyi, hogy tudatos tenyésztéssel válogatják a tenyészpárokat az amerikai fajtában kifejezetten arra szelektálva, ami a cél, ez esetben a western lovaglás. Ezekben a lovakban már egészen kicsi csikó korban megmutatkoznak a manőverek, mint például a “spin”, ami a forgást jelenti. Vagy akár a cowsense-t, ami a marhaterelés képessége a lóban. Ezek nincsenek tudatosan tenyésztve a hazai fajtákban, nem volt velük kifejezetten olyan cél, ami a marhás ranchokon. (Dóra, 2024)

35. ábra: Nugget Lanie Wonder, Appaloosa kanca - tulajdonos: Szabó Dóra

Sokkal nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak, az egyik legokosabb fajták. Ha kell azonnal robbannak, például egy marhás feladatban, de azonban, ha vége a feladatnak képesek nyugodtan lehajtott fejjel állni és türelmesen várni. Általában, ha valami ismeretlent lát, nem menekül el, mint az átlagos hobbi vagy sport lovak. Kíváncsian oda megy és megnézi. Mivel Amerikában nagyon szigorúan szelektálnak a jó idegrendszerre, a szervezeti szilárdságra és az egészségügyi állapotra, így nem csoda, hogy ezek a fajták egyre népszerűbbé válnak. (Kamilla, 2024)

- *Melyek a legnépszerűbb versenyek western stílusban?*

A legnépszerűbb versenyek a Reining, Western Horsemanship & Pleasure, Cutting és a Ranch osztályok, melyekben számos versenyző indul különböző kategóriákban. (Dóra, 2024)

- *Minden fajta megállja a helyét minden versenyen?*

A Ranch osztályokban többnyire a legtöbb lófajtát lehet használni, mivel nincs kifejezett szükség a tenyésztési szelekcióra (36. ábra), mint például egy marhás számnál. Ez a versenyszám is egy nehéz és összetett versenyszám, ami magas képzettséget igényel, de különböző fajtákkal is indulnak benne. (Dóra, 2024)

A 3 fajtán belül (quarter, paint és appaloosa) a quarter horse a legnépszerűbb és a legsokszínűbb választás, mind hobbi- mind versenycélra. Őt követi a paint majd az appaloosa. Az appaloosa lovak sokkal robbanékonnyabbak a tenyésztésükbe bevont arab fajtáknak köszönhetően. (Kamilla, 2024)

36. ábra: Pajti, Magyar Félvér herélt, 2022-es Ranch Riding OPEN bajnok - tulajdonos: Szabó Dóra

- *Versenyfelkészítésnél kevesebb munkát igényel egy amerikai fajtájú ló, mint a többi?*

Igen, a fentebb említett tenyésztési szelekció miatt kevesebb munkát igényel, de ez nem egyenlő azzal, hogy semmit. Ez a fajta is nagyon könnyedén válik ellovagolttá, elrontottá. Az amerikai fajtát sokszor elég megalapozottan rávezetni egy-egy manőverre, szinte azonnal

helyesen csinálja és gyorsan megtanulja megfelelő engedéssel, míg egy nem ilyen fajtájú lónak kifejezetten meg kell tanítani. A nem amerikai fajták közt is vannak tehetséges lovak, akik szintén könnyen tanulnak és sajátítják el a dolgokat. (Dóra, 2024)

Valamivel kevesebb a munka a velük, a testi adottságaik miatt, mint például a genetikailag magukkal hozott izmoltság és testfelépítés. (Kamilla, 2024)

- *Kezd egyre népszerűbb lenni a western stílus és a hozzá tartozó fajták Magyarországon?*

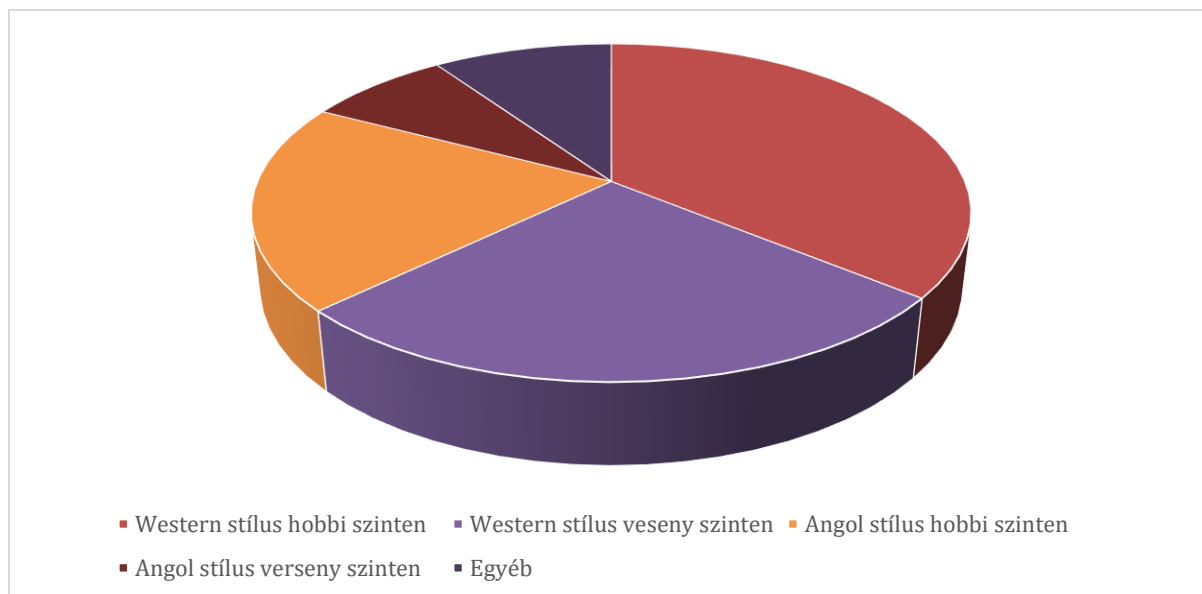
Igen, egyre népszerűbb, és a fajták félvérei is, hiszen sokkal kedvezőbb áron lehet hozzájuk jutni, mint tisztavérű társaikhoz. Több oka van, amiért népszerűsödik a western stílus és a fajta is. A western stílus, ha jól van csinálva, nagyon lóbarát és laza, nyugodt lovat eredményez. A lovak alapvetően nyugodtak, könnyen kezelhetőek, kisebb termetűek, ezért tökéletesen megfelelnek hobbira, gyerekek mellé is. Illetve egyre többen érdeklődnek a sport iránt is. (Dóra, 2024)

Határozottan kezd egyre népszerűbb lenni maga a stílusirányzat és a velük járó fajták is. Sokan az angol sportból vásárolnak maguknak félvér vagy tisztavérű quarter, paint vagy appaloosa fajtát. (Kamilla, 2024)

3.3. Online kérdőív

Saját kutatásom során kiküldött kérdőívemre, melyet az Országos Lovas Fórumon tettem közzé, 156 válasz érkezett. A kérdőív teljesen anonim volt. A válaszolók 86,5%-a 18 év feletti és 90,4%-ban nő. Kérdéseimmel arra kerestem a választ, hogy Magyarországon hányan lovagolnak western stílusban, mennyire terjedt el a hagyományos angol sport mellett, hogy a hobbi lovasok mennyire nyitnak ez az új irányzat iránt és miért. Továbbá arra kerestem választ, hogy a hazai lótartók milyen arányban választják a western fajtájú csődöröket és mi a fő tenyészcél velük.

Az alábbi diagrammon jól látszik a két szakág megoszlása, valamint az, hogy a válaszolók közül hányan lovagolnak hobbi, illetve verseny szinten. A válaszolók között nagyobb számban vannak a western stílust kedvelők, és azt is jól szemlélteti, hogy a hobbi mellett igen nagy számban járnak versenyezni is.

Kérdőívemben kiderült, hogy bár a hobbi lovasok egyre inkább húznak a western stílus irányába, a válaszadók 76,9%-a mégis azt választotta, hogy a hagyományos angol stílusnál marad, hiszen anyagilag nem olyan megterhelő és a magyarországi lovasboltok többsége jelenleg még csekély kínálattal rendelkezik western felszerelést tekintetében.

A kifejtős kérdésekre a következő válaszok érkeztek:

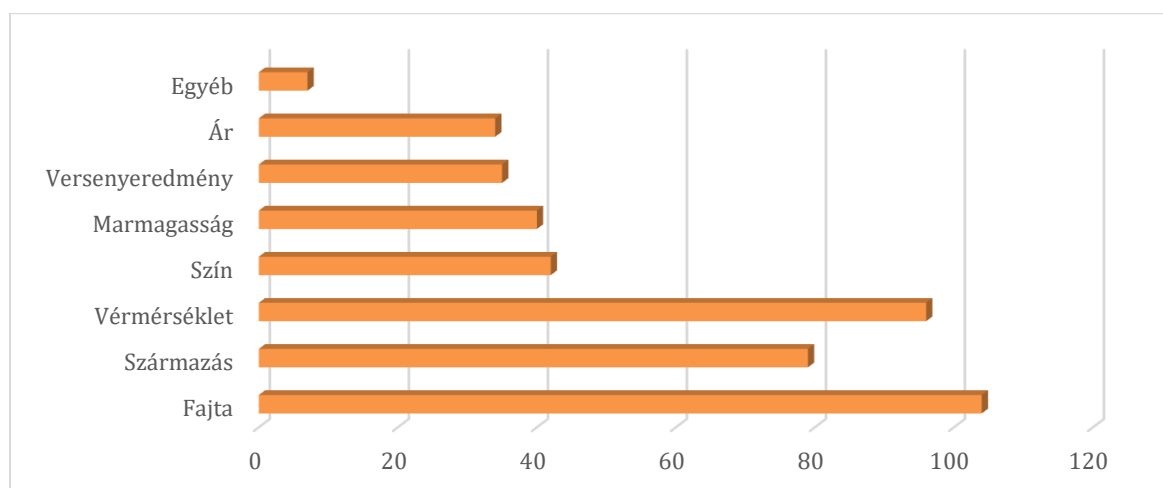
- Azért a western stílust mert a hobbi lovasok többsége terepen lovagol, ahol mind lónak és mind a olvasnak kényelmesebb ez a fajta felszerelés.
- Azért az angol, mert sokkal nagyobb számban reprezentáltak a lovasiskolákban és így ebben nőnek fel a lovasok. Arról nem is beszélve, hogy a felszerelés jóval kedvezőbb árú, a hobbilovasok pedig nagyon ár érzékenyek.
- Azért az angol mert nagyobb a felszerelés kínálat és több az angol lovarda.
- Azért az angol mert az elterjedtebb, könnyebben elérhetők az oktatások
- Azért western, mert maga a stílus, életérzés, lovakhoz való hozzáállás sokkal közelebb áll hozzám. Lovagoltam mindkét stílusban, de a western sokkal jobban megfogott engem és a lovamat is.
- Azért az angol, mert jobban hozzáférhető ez a stílusú oktatás és a boltok kínálata is inkább ezt fedi le. Pl. Vidéken szinte lehetetlen minőségi western lovasiskolát találni.

A válaszokból, az is kitűnik, hogy a hazai lovasok nagy része nyitott lenne a western stílus irányába, ha elérhetőbb áron tudna felszerelést vásárolni és lenne kellő számú edző az országban, akik tudják őket tanítani.

A kérőívem második része inkább a kancatulajdonosokhoz szólt. A válaszadók 87,9% rendelkezik legalább 1 saját lóval, 67,3% pedig kancatulajdonos.

A fedezettetni vágyók fontossági sorrendje a következő:

1. vérmérséklet
2. fajta
3. származás
4. szín
5. marmagasság
6. versenyeredmény
7. ár

A magyarországi hobbilovasok 32,7%-a választja a díjugratásban vagy díjlovaglásban eredményes méneket, 30,8%-a választ őshonos magyar fajtájú méneket, mint például a lipicai, a nóniusz vagy a kishéri félvér és csupán 23,7% dönt a western fajták mellett.

A western csődört választók 62,2%-a hobbi célra, saját magának tenyészt western fajtájú/félvér csikót, a megbízható idegrendszere és sokszínűsége miatt. 39,7% eladásra tenyészt amerikai fajtájú vagy félvér lovat az eladhatósága miatt. 32,7% csak a különleges színe és mintázata miatt választja ezeket a fajtákat. 25% költséghatékonyabbnak tartja a fedezettetést és a saját tenyésztést, mint a vásárlást.

Bár a kérdőívből az derült ki, amit előre prognosztizálni lehetett, hogy Magyarországon még nincs túl nagy kultúrája a western lovazásnak, én mégis bizakodó vagyok a tekintetben, hogy ezek a gyönyörű állatok és a hozzájuk kapcsolódó lovas kultúra egyre nagyobb teret nyer a magyar lovas életben is.

3.4. Következtetések és javaslatok

Következtetések

- Magyarországon kevés a fizetőképes kereslet tisztavérű lovak vásárlásához, ezért inkább az otthoni félvér tenyésztést választják.
- Kicsi a hazai edzők országos lefedettsége, nehéz ebben a stílusban fejlődéshez alkalmas helyet találni.
- A magyar nyelvű források száma igen csekély a western témában, leginkább csak internetes forrásokra lehet támaszkodni.

Javaslatok

- A hazai lovas oktatásban, mind közép- és felsőoktatási intézménybe be kellene vezetni a western stílus tanítását, és az erre való szakosodási lehetőséget.
- A magán lovardáknak törekednie kellene arra, hogy a lovagolni vágyók választhassanak a két fő stílus között, és ne legyenek leragadva a régi angol típusú lovaglásnál.
- Több magyar nyelvre fordított szakirodalomra lenne szükség a western lovaglással és a hozzájuk tartozó fajtákkal kapcsolatban.
- Olcsóbb árkategóriájú, akár félvér lovak tenyésztése, hogy egy átlagembernek is elérhető legyen.

4. ÖSSZEFOGLALÁS

Szakdolgozatomban az amerikai western stílust vettem össze az addigi hagyományos angol stílussal szemben. Vizsgálatom során kitértem arra, hogy honnan is ered valójában a western stílusú lovaglás és mik azok a lófajták, amik ennek az irányzatnak a fő alapkövei.

Elsőként magát a stílus eredetét vizsgáltam, mely során kiderült, hogy bár amerikai stílusként emlegetjük a western irányzatot, valójában Spanyolországból származik mind a stílus és mind a lovak is. A western az amerikai filmek által került be a köztudatba, ahol a néző azt láthatta, hogyan is dolgoznak ezek a csodás lovak a marhák körül és hogy hogyan viszik lovasukat Amerika végtelen prérjén. Ebből mind arra következtethetünk, hogy igen szilárd testfelépítésű és nagy teherbírású lovakról beszélünk.

Másodszor magukat a fajtákat vizsgáltam. Amikor amerikai fajtákat emlegetünk, mindenkinek első körben a foltos indián lovak jutnak eszükbe, ők a Paint Horse-ok. A Paint Horse valójában foltos Quarter Horse, nagyon közeli rokonságban állnak egymással. A Quarter Horse Amerika második legkedveltebb fajtája, ami nem meglepő, hiszen nem csak a western sportban, de militaryban, díjugratásban és munkalóként is tökéletesen megállja a helyét, egy hihetetlenül sokoldalú fajta. A harmadik közismert fajta az Appaloosa, ami valójában az indiánokhoz köthető. Igazi szelektív tenyésztést folytattak, aminek köszönhetően kialakult a ma ismert és igen közkedvelt fajta, egy közepes méretű, fordulékony, mintás szőrzetű és igen intelligens ló. Végül egy igazi ritkaság, a Pintaloosa, aminek első egyedét Magyarországon 2016-ban regisztrálták. Gyönyörű mintázatával hamar igen közkedvelté vált a western lovasok világában. Továbbá készítettem egy kisebb összegzést magáról a felszerelésről melyet ebben a stílusú lovaglásban használunk.

Mindemellett összegyűjtöttem a legismertebb hazai tenyészeteket, mely során bepillantást nyerhetünk a komoly tenyésztői munkába, ami megalapozza a hazai western lótenyésztést. Kettő western edzővel és lóképzővel is sikerült felvennem a kapcsolatot, így tiszta képet kaptam arról, mennyiben is befolyásolja a lovakkal való munkát maga a fajta.

Végezetül készítettem egy online kérdőívet, melyet az Országos Lovas Fórumon tettem közzé. 156 válasz érkezett rá, melyben kiderült, hogy bár a western stílusirányzat hazánkban egyre inkább közkedvelté válik, a lovasok mégis maradnak a hagyományos angol stílus mellett. ennek két fő oka van, az első, hogy nagyon nehéz hazánkban western edzőt találni,

nagyon sokat kell utazni, hogy valaki tudjon fejlődni ebben a irányban. A másik fő ok a hobbi lovasok árérzékenysége, hiába kényelmesebb hosszú távon egy hobbistának a western felszerelés, sokkal drágábban jut hozzá és a lovasboltok kínálata is jelenleg még elég csekély.

5. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönettel tartozom a konzulensemnek, Dr. Bartos Ádámnak, hogy munkámat figyelemmel kísérte, javaslataival támogatta. Dolgozatomat tartalmilag és formailag is ellenőrizte.

Köszönettel tartozom továbbá Séra Szandrának (Rainbow Ranch), Fekete Benőnek (Fekete Western Lovastanya) és Dr. Filipcsné Istenes Csillának (IC Ranch), hogy történetükkel, szakmai tapasztalatukkal és képeikkel hozzá járultak a dolgozatom megírásához.

Köszönöm a segítséget interjú alanyaimnak, Szabó Dórának (I szintű western edző) és Domaházi Kamillának.

6. IRODALOMJEGYZÉK

- Dóra, S. (2024. április 5). Képezzünk western lovat! (M.-C. Debóra, Kérdező:)
- Edwards, E. H. (2008). *Lovak*. Taramix Kiadó Kft.
- Egyesület, M. W. (2023. december 12). *Lovasok.hu*. Forrás: *Lovasok.hu*:
<https://www.lovasok.hu/lotenyesztes/lofajtak/western-lofajtak-1343/>
- ISHR. (2023. december 12). *International spotted horse registry association*. Forrás:
Internationalspottedhorseregistryassociation.com:
<https://internationalspottedhorseregistryassociation.yolasite.com/the-pinto-loosa-horse.php>
- Kamilla, D. (2024. 03 29). Képezzünk western lovat! (M.-C. Debóra, Kérdező:)
- Kör, M. L. (2023. december 8). *Lovasok.hu*. Forrás: *Lovasok.hu*:
<https://www.lovasok.hu/lovassportok/western/western-lovaglas-szakmai-cikkek/a-westernlovaglas/>
- Kreinberg, P. (2009). *A westernlovaglás*. Mezőgazda Kiadó.
- Magdolna, E. (2007). *Lovak - Amit a lovakról tudni érdemes*. Pannon Könyvkiadó.
- Ranch, R. H. (2023. december 12). *Redhorseranch.hu*. Forrás: *Redhorseranch.hu*:
<https://redhorseranch.hu/members/quarter-horse/>
- Ranch, R. H. (2023. december 12). *Redhorseranch.hu*. Forrás: *Redhorseranch.hu*:
<https://redhorseranch.hu/members/paint-horse/>
- Szandra, S. (2024. április 19). Western ló tenyésztés. (M.-C. Debóra, Kérdező:)
- Tillisch, K. (2023. december 3). *Lovasok.hu*. Forrás: *Lovasok.hu*:
<https://www.lovasok.hu/lovassportok/western/western-lovaglas-tortenelem/western-egyszeregy-3-resz-hogyan-kezdodott/>

7. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Amerikai musztángok. A képet készítette: Carol J. Walker.....	6
2. ábra: Quarter horse kanca, tulajdonos: Séra Szandra – Rainow Ranch Áporka	8
3. ábra: Paint horse mén, tulajdonos Jós Roxi. A képet készítette: Varga Ramóna.....	9
4. ábra: Appaloosa mén, forrás: Western Horse Photography	11
5. ábra: Pintoosa kanca csikó, tenyésztős: Séra Szandra, Rainbow Ranch – Áporka	12
6. ábra: Speed control, forrás: Western Horse Photography	14

7. ábra: Back up, forrás: https://horseandrider.com/western-horse-training-tips/steps-for-a-smooth-backup/	15
8. ábra: Roll back, forrás: https://horseandrider.com/western-horse-training-tips/bob-avila-winning-insights-finished-rollback/	16
9. ábra: Sliding stop, forrás: Western Horse Photography	17
10. ábra: Spin, forrás: Western Horse Photography	18
11. ábra: Taco Baby Kessy	19
12. ábra: Mobsters Dream, Quarter Horse fedezőmén	20
13. ábra: IC Coco Lena, Quarter Horse fedezőmén	20
14. ábra: Snippers Blue Lady, Quarter Horse tenyészkanca és csikója	21
15. ábra: Snippers Blue Lady csikója	21
16. ábra: FQHR Dakota Pride, Quarter Horse tenyészkanca	22
17. ábra: Gk Peppys Dreams, Paint Horse tenyészkanca	23
18. ábra: Stella R and B, Appaloosa tenyészkanca	23
19. ábra: Boemil Snoopidemy, Appaloosa tenyészkanca	24
20. ábra: Wakiki Chic, Quarter Horse tenyészkanca	24
21. ábra: Ak Love Is Love, Quarter Horse tenyészkanca	25
22. ábra: DW Exposure, Quarter Horse fedezőmén	25
23. ábra: TB Mathias Rex, Quarter Horse Fedezőmén	26
24. ábra: FB Colonel Jaco Gun, Quarter Horse méncsikó	27
25. ábra: FB Shining Whizkey, Quarter Horse méncsikó	27
26. ábra: Peps Magic Bar, Paint Horse fedezőmén	28
27. ábra: El Bronco Dancing, Appaloosa kanca	29
28. ábra: Honey Bunny Cat, Paint Horse kanca	29
29. ábra: Hot Bat, Quarter Horse fedezőmén	30
30. ábra: Roaming Bat, Quarter Horse fedezőmén	31
31. ábra: Quarter Horse Kancák és Csikók	31
32. ábra: Quarter Horse Kancák és Csikók	32
33. ábra: Schotti Rooster, Quarter Horse fedezőmén	32
34. ábra: Haflingi félvér, tulajdonos és kiképző: Domaházi Kamilla	33
35. ábra: Nugget Lanie Wonder, Appaloosa kanca - tulajdonos: Szabó Dóra	34
36. ábra: Pajti, Magyar Félvér herélt, 2022-es Ranch Riding OPEN bajnok - tulajdonos: Szabó Dóra	35

8. MELLÉKLETEK

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és
eredetiségéről

A hallgató neve:

Mészáros-Czagány Debóra

A Hallgató Neptun kódja:

FH3XALI

A dolgozat címe:

WESTERN LOVAK TENYÉSZTÉSE MAGYARORSZÁGON

A megjelenés éve:

2021

A konzulens intézetének neve:

ÉLETTUDOMÁNYI ÉS TAKARMÁNYOSZTÁLYI INTÉZET

A konzulens tanszékének a neve:

TAKARMÁNYOSZTÁLYI ÉS TAKARMÁNYOSZTÁLYI
TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott
záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi
alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen
megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a
záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását
engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás
felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori
szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár-
és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a
megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védelmet követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után
nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Keszthely év ÁPRILIS hó 10 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Mészáros-Czagány Debóra (név) (hallgató Neptun azonosítója: (FHJXAM) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Keszthely, 2024. április 8.

Dr. Bartos Ádám
egyetemi docens
belső konzulnes

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.